

Тому, фінансування туристичного бізнесу в умовах інституціональних змін вимагає комплексного підходу, враховуючи роль держави, фінансових установ та вплив інституціональних змін на сам туристичний ринок.

Ефективне фінансування сприяє стабільному та сталому розвитку туристичного сектору, що у своїй діяльності посилює економічне зростання та покращує якість послуг для туристів.

Список використаних джерел

1.Іванов А.М. Економічні аспекти інституціонального забезпечення державної політики України в сфері туризму Вісник Одеського національного університету.Економіка. 2018. Т.23. №1(66). С.77-81. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/ivanov5.htm.

2.Мігущенко Ю.В. Компаративний аналіз інституціонального забезпечення туристичної діяльності в Україні та Польщі. URL: <https://jbsec.donnu.edu.ua/article/view/4586>.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Юрій СТАНГРЕТ

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії спеціальності 051 «Економіка»,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Україна

Науковий керівник: д.е.н., професор Володимир РУДИК

Ключові слова: пенсійне забезпечення, зарубіжний досвід, не державне пенсійне забезпечення, пенсійна реформа

Останні перетворення у сфері пенсійного забезпечення – так зване «осучаснення пенсій», зумовлене Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» – спроба здійснити прогресивні переміни у бік покращення становища сьогоденних пенсіонерів [1]. Одним із можливих рішень проблеми недостатнього пенсійного забезпечення та засобів покращення фінансового становища громадян може стати участь у недержавному пенсійному забезпеченні, юридична можливість якої існує вже майже 15 років та, на думку дослідників, є досить перспективною. У цьому сенсі корисним буде вивчення досвіду держав, у яких даний рівень вже цілком впроваджений та активно розвивається з метою висвітлення позитивних доробок у досліджуваній сфері.

Уваги, у першу чергу, заслуговують такі країни Європи, як Німеччина, Австрія, Італія, Франція та деякі інші представники Західної Європи, моделі недержавного пенсійного забезпечення яких досить схожі. Так, вони характеризуються як «розподільчо-накопичувальні» та складаються із трьох рівнів (подібно до пенсійної системи України). Перший рівень – обов'язкове пенсійне страхування. «Пенсії від підприємств», тобто добровільна виплата забезпечення колишнім працівникам додатково до пенсії, яку фінансує держава,

– складають другий рівень пенсійної системи [2]. Третій рівень – страхування за рахунок приватного сектору, шляхом здійснення, наприклад, страхування життя з метою накопичення коштів на пенсійне страхування. Пенсійна система Німеччини, між іншим, вважається однією з найефективніших у Європі [3, с. 26].

Проаналізований досвід розвитку недержаного пенсійного забезпечення в даних країнах дає підстави стверджувати про необхідність поширення в Україні саме корпоративних або професійних пенсійних фондів, адже на сьогодні вони ще не здобули належного розповсюдження. Така практика позитивно вплине на рівень життя колишніх працівників, та, безумовно, продуктивність та результативність праці тих осіб, які на сьогоднішній день працюють [3].

Раніше пенсійні системи країн ЄС формувалися виходячи із пріоритету соціальних цілей. Саме це зумовило значні досягнення у цій сфері, передусім мова йде про створення достатньо надійних механізмів гарантій мінімальних доходів пенсіонерам. Однак фінансові, економічні та соціальні причини зумовили необхідність реформування пенсійних систем у зв'язку із скороченням бази внесків і збільшенням кількості отримувачів пенсій.

Світова практика доводить, що у процесі запровадження другого накопичувального рівня слід брати до уваги економічну і політичну готовність країни, а також технічну спроможність. Необхідно також врахувати демографію (кількість та вікову структуру населення, міграційні процеси), стан економіки, інституційний розвиток фінансових ринків, національні особливості державного регулювання (інституційну структуру і функціональну організацію державних регуляторів) [4]. Цікавим також є досвід можливостей поєднання пенсії за віком із доходами від зайнятості. Немає обмежень таких можливостей у Франції, Нідерландах. Існують обмеження в Данії, Фінляндії, Італії, Португалії, Іспанії тощо. Багато країн забороняють зовсім отримувати пенсію за умови продовження трудової діяльності [5].

Натомість Уряд Канади вирішив проводити пенсійну реформу іншим способом, залишивши можливість виходу на пенсію з 55 років. При цьому було зменшено частку державної пенсії та зроблено ставку на відрахування в пенсійні фонди, що будуть інвестувати кошти в цінні папери та отримувати прибутки. Крім того передбачено пільги для підприємців, які постійно переводять гроші в пенсійні фонди своїх робітників і беруть на роботу людей незалежно від їхнього віку. У результаті канадський пенсіонер отримуватиме три різновиди пенсій: 1) державну; 2) пенсію з відрахувань у приватний робітничий фонд, який узгоджують роботодавець і робітник; 3) приватні заощадження [6].

Узагальнення напрацювань провідних науковців щодо вдосконалення національних пенсійних систем дозволили виокремити такі заходи:

- скорочення внесків до обов'язкових схем другого рівня з 4–6 % до уніфікованих сталих 2 % і використання цієї різниці для фінансування своїх систем першого рівня;

- активізації другого рівня пенсійної системи [7];

- перехід від схем з визначеними пенсійними виплатами (ОБ) до схем із визначеними внесками (БО) [8];

- захист пенсійних активів від фінансових ризиків шляхом удосконалення функціонування національних фондових ринків;
- підвищення встановленого пенсійного віку;
- збільшення частки трудової пенсії порівняно з солідарною;
- обмеження дострокового виходу на пенсію за рахунок стимулювання продовження трудового життя;
- подальший розвиток і удосконалення системи накопичувального пенсійного страхування [9];
- державна підтримка базового пенсійного забезпечення;
- зміна формули нарахування пенсій;
- узгодження розміру пенсій і суми внесків, сплачених до пенсійної системи протягом трудового періоду;
- скорочення пільг, пов'язаних з достроковим виходом на пенсію;
- зміна порядку індексації пенсійних виплат (пенсії індексувалися залежно від подорожчання життя, а не прирівнювалися до номінального зростання оплати праці);
- стимулювання розвитку додаткових професійних накопичувальних пенсійних програм і схем індивідуального пенсійного страхування;
- збільшення необхідного страхового стажу, розмірів страхових внесків і модернізація бази їх нарахування [10].

Пенсійним забезпеченням є суспільні відносини щодо забезпечення окремих категорій населення у випадку настання певних соціальних умов, які законодавчо визначені (пенсійний вік, у зв'язку з інвалідністю, в разі втрати годувальника, за вислугу років), надання щомісячних грошових виплат спеціально уповноваженими органами у сфері пенсійного забезпечення за рахунок коштів Пенсійного та інших спеціально створених фондів.

Джерелом формування систем пенсійного забезпечення є те, чим наповнюються певні фонди в залежності від пенсійної системи. Кошти Пенсійного фонду України можна поділити на власні, а також залучені. До власних коштів належать, наприклад, суми єдиного соціального внеску, доходи від використання тимчасово вільних коштів фонду, які сплачені банками за таке користування, кошти від підприємств на покриття фактичних витрат, фінансові санкції та штрафи тощо. Залученими коштами є кошти Державного бюджету України.

Система пенсійного забезпечення – ключовий механізм ефективного функціонування одного із головних інститутів держави, тобто система пенсійного забезпечення і держава взаємопов'язані, без держави існування такої системи неможливе. Неможливе також існування будь-якого із рівнів пенсійної системи без створення певних інститутів в середині держави, які покликані на реалізацію норм законодавства.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 03.10.2017 р. № 2148-VIII. Дата

оновлення: 19.12.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2148-19>. (дата звернення: 18.10.2023).

2. Колодін А. І. Пенсійна система Німеччини: корисний досвід для України. URL: <http://sophus.at.ua/publ/>.

3. Ріппа М. Б. Порівняльна характеристика правових систем пенсійного забезпечення і страхування. *Світ фінансів*. 2009. № 2-1. С. 25–27 .

4. Шляхи впровадження накопичувальної пенсійної системи. *Цінні папери*. 2010. № 2. 21 січ. URL: <http://www.securities.org.ua/securitiespaper/review.php?id=596&pub=4391>.

5. Яценко Н., Сколотяний Ю. Пенсійна реформа: що мішає? *Дзеркало тижня*. 2010. № 12. 7 бер. – 2 квіт. URL: <http://www.zn.ua>.

6. Сивокінь П. Що може стати альтернативою пенсійної реформи. *Економічна правда*. 2010. 19 серпня. URL: <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/08/19/245478>.

7. Толуб'як В. Світова фінансова криза: виклики та висновки для пенсійних фондів. *Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентові України*. 2010. № 4. С. 133-140.

8. Global Pension Asset Study 2011. *Towers Watson*. URL: <http://www.towerswatson.com/assets/pdf/3761/Global-Pensions-Asset-Study-2011.pdf>.

9. Рудик В. Розвиток системи пенсійного забезпечення в західноєвропейських країнах. *Економіка України*. 2011. № 10. С. 72-78.

10. Скуратівський В., Линдюк О. Державне регулювання фінансового забезпечення пенсійних систем: досвід країн Європейського Союзу. *Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентові України*. 2011. № 1. С. 206-217.

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ДО УМОВ ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Богдана ПЕТРУК

здобувач ОС «Магістр» спеціальності

«Фінанси, банківська справа та страхування»

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Павліна ФУГЕЛО

канд. екон. наук, доцент,

асистент кафедри фінансів, банківської справи,

страхування та електронних платіжних систем

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Закупівлі в нашій країні здійснюються відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» № 922 та організовані через електронні майданчики. Через ці майданчики, замовники проводять процедури закупівель, публікують закупівлі та роблять усю інформацію загальнодоступною в системі управління даними про